

Munkinseudun Murinat

**Munkinseudun koirakerhon
jäsentiedote 2/2004**

Yhdistyksen vuoden 2004 hallitus ja toimihenkilöt:

HALLITUS 2004

PUHEENJOHTAJA:

Marja-Liisa Veltheim
marja-liisa.veltheim@kolumbus.fi
puhelin: 09 2415 153

SIHTEERI:

Outi Louhimo
outi.louhimo@edu.hel.fi
puhelin: 050-530 7572

jäsen:

Elina Kirjalainen
elina.kirjalainen@helsinki.fi

jäsen:

Minna Maasilta
Tiilimäki 18 b
00330 Helsinki

VARAPUHEENJOHTAJA:

Mirka Rautio
mirka.rautio@kolumbus.fi
puhelin: 050-546 2605

jäsen:

Aki Abiodun
akiabiodun@jippii.fi

jäsen:

Outi Temmes
outi.temmes@helsinki.fi

TOIMIHENKILÖT

jäsens sihteeri:

Minna Maasilta
Tiilimäki 18 b
00330 Helsinki

AGILITY-koulutusvastaava:

Mirka Rautio
mirka.rautio@kolumbus.fi
puhelin: 050-546 2605

rahastonhoitaja:

Orvokki Täyrönen

puhelin: 040-595 4537

TOKO-koulutusvastaava:

Marja-Liisa Veltheim
marja-liisa.veltheim@kolumbus.fi
puhelin: 09 2415 153

WWW-sivut:

www.geocities.com/munkinseudunkoirakerho

Koulutukset

Agility

Kevään agilityn alkeiskurssi on nyt siis pidetty. Alkeiskurssilla oli 9 innokasta koirakkoa. Harjoitukset sujuivat mukavissa merkeissä. Alkeiskurssin koirat olivat hyvin käyttäytyviä ja kivasti hallussa omistajillaan, vaikka mukaan mahtuikin monen näköistä ja kokoista hyvin eriluonteistakin koiraa. Ryhmää oli oikein mukava ohjata. Kiitokset siis kevästä kaikille agilityryhmäläisille. Toivottavasti nähdään taas syksyllä!

Syksyllä jatkavat halukkaat kevään alkeiskurssilaiset samassa ryhmässä 10.8 alkaen tiistaisin klo 18.00-19.00. Jatkoryhmä on myöskin syksyllä samaan vanhaan aikaan tiistaisin 18.00-19.00. Mikäli et enää jatka agilityryhmässä, ilmoita pois jäämisestäsi Mirkalle, jotta paikka saadaan annettua jollekin uudelle halukkaalle. Valitettavasti uutta agilityn alkeiskurssia emme tänä syksynä voi aloittaa. Mutta syksyn ryhmien jo aloitettua kannattaa ottaa yhteyttä Mirkaan, jos haluaa kysellä ryhmien senhetkisestä tilanteesta ja mahdollisista peruutuspaikoista. Agilityn aloittamisen edellytyksenä on, että koirat ovat perustotelevaisia ja koira toimii yhteistyössä taluttimetta ohjaajansa kanssa.

t. Mirka Rautio, mirka.rautio@kolumbus.fi, p. 050-546 2605

Toko

Kevään koulutukset, möllitoko ja ystävyysottelu on pidetty. Kevään koulutukset menivät oikein mukavasti. Saimme pidettyä kaksi pentukurssia. Toivottavasti sitä kautta saimme joukkoomme uusia innokkaita toko-harrastajia. Myös edistyneempien ryhmien treenit menivät kivasti. Ohjaajiakin oli aina tarpeeksi, eikä ryhmät siten tulleet liian suuriksi. Toivottavasti jokainen nautti tokoilusta ja sai paljon hyödyllisiä neuvoja ja vinkkejä treenaamiseen. Ja oli muuten kiva treenata uudella hienolla kentällämme!

Nyt kesällä jatketaan treenaamista torstaisin klo 18.00-19.00 ”kimppatreeneiden” merkeissä. ”Kimppatreeneissä” jokainen siis treenaa itsenäisesti. Kukaan ei ole suunnitellut treenejä eikä ohjaa niitä. Toki joitakin liikkeitä tehdään yhdessä. Neuvoja saa ja kannattaakin kysyä muilta. Oma treeni kannattaa jo etukäteen suunnitella hyvin. Treenaaminen häiriön alaisena (muuta koiria paikalla) on vaativampaa kuin kotona yksin treenaaminen, joten käyttäkäähän tämä mahdollisuus hyväksi!

Syksyllä toko-koulutukset jatkuvat 22.8. Syksyn aikana pidetään taas kaksi pentu-/alkeiskurssia (22.8-12.9 ja 19.9-10.10). Niihin voi ilmoittautua Outille: Outi Louhimo, outi.louhimo@edu.hel.fi, p.050-5307572

Treeniajat pysyvät samoina:

11-12 Pentu-/alkeiskurssi sekä edistyneempien ryhmä

12-13 Kilpailevien tai kilpailemaan tähtäävien ryhmä

Syksyn viimeinen koulutuskerta on 10.10.

Treeni-iloa kaikille! t. Toko –koulutusohjaajat

Koiratanssi

Koiratanssissa aloitetaan syksyllä 2004 harjoitukset, mahdollisesti yhdessä 4H-dogsittereiden kanssa. Koiratanssi vaatii ohjaajalta jonkin verran oma-aloitteisuutta. Tavoitteena ovat 17.10.04 järjestettävät koiratanssikilpailut, mutta ryhmä harjoittelee ensisijaisesti harrastusmiehellä.

t. Elina Kirjalainen

Ilmoittautumiset ja kyselyt:
Elina Kirjalainen
elina.kirjalainen@helsinki.fi
p.050-3552778

Outi Temmes
outi.temmes@helsinki.fi
p. 040-7618529

Sinustako toko-koulutusohjaaja?

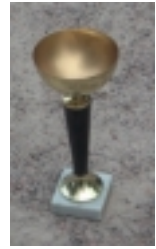
Oletko haaveillut, että voisit vetää toko -koulutusryhmälle välillä itsekkin koulutusta? Piilekö sinussa hitunen opettajaa tai ryhmän ohjaajaa? Koulutusohjaajakurssin käyminen tukisi ja edistäisi myös omaa toko-harrastustasi ja oman koirasi kouluttamista. Jos innostuit tästä, kerhomme on valmis tukemaan kouluttautumistasi koulutusohjaajaksi.

Yhteydenotot:
Marja-Liisa Veltheim
marja-liisa.veltheim@kolumbus.fi
p. 09-2415153 (iltaisina)

TOKO- ystävyysottelu 10.6.2004

AgiTokoDogs - Munkinseudun Koirakerho

Munkinseudun koirakerhon ja AgiToko Dogsien välinen perinteikäs vuotuinen ystävyyskisa käytiin Koneen kentällä torstaina 10.6.2004. ATD:n joukkue voitti tällä kertaa jalon joukkuekisan ja sai vuoden tauon jälkeen jälleen haltuunsa arvokkaan ja halutun kiertopalkinnon.

Kilpailun säännöt:

- kummastakin joukkueesta on vastaava määrä osallistujia TOKO-kokeen eri luokissa
- kukaan kilpailijoista ei ole saanut aikaisemmin ykköstulostosta virallisessa TOKO-kokeessa siinä luokassa, johon osallistuu ystävyysottelussa
- kilpailun ja kiertopalkinnon voittaa joukkue, jonka osallistujien kokeessa saama yhteispistemäärä on korkeampi

Tämän vuoden joukkuekisassa kummallakin joukkueella oli kolme kilpailijaa ALO-luokassa ja yksi AVO-luokassa. MKK:sta olisi ollut tänä vuonna enemmänkin osallistujia ALO- ja VOI-luokkiin. Nämä osallistujat (merkitty *:llä) eivät voineet osallistua varsinaiseen joukkuekilpailuun, mutta saivat kisata kuitenkin oman kokeensa joukkuekilpailun ulkopuolella. Kilpailun tuomarina toimi Harri Laisi.

Alokasluokka

Anne ja Otto (länsigöötanmaan pystykorva) ATD 178 pistettä, 1. palkinto
Liisa ja Kössi (sileäkarvainen kettuterrieri) ATD 125 pistettä, 3. palkinto
Liina ja Sepi (labradorinnoutaja) ATD 122 pistettä, 3 palkinto
Sanna ja Skrode (volpino italiano) MKK 94,5 pistettä, -
Susanne ja Mimmi (weimarinseisoja) MKK 142 pistettä, 2. palkinto
Pirjo ja Dolly (australiantarjakoira) MKK 110 pistettä, 3. palkinto
*Maiju ja Tito (australiantarjakoira) MKK (joukkuekilpailun ulkopuolella) 119 pistettä, 3. palkinto

Kuvassa vasemmalla kaikki alokasluokkaan osallistuneet komeassa ojennuksessa.

Lisää kuvia takasisäkannessa.

Avoin luokka

Gabi ja Sara (australiantarjakoira) MKK 130,5 pistettä, 3. palkinto
Janina ja Bruno (x-rotu) ATD 135,5 pistettä, 3. palkinto

Voittajaluokka

*Marja-Liisa ja Mimi (kultainen noutaja) MKK (joukkuekilpailun ulkopuolella) 164,5 pistettä, -

Yhteispisteet: ATD 560,5 pistettä ja Munkinseudun Koirakerho 477 pistettä.

ATD:n joukkue voitti jalon joukkuekisan tänä vuonna ja sai haltuunsa kiertopalkinnon. ATD:lle tämä voitto oli kolmas kerta. Kiertopalkinto oli vuoden 2003-2004 MKK:n hallussa. MKK:lla on ollut kaiken kaikkiaan kaksi voittoa. Ensi vuonna kisan järjestää ATD ja MKK pääsee yrittämään tasoitusta.

Parhaimmat onnittelumme kaikille osallistujille!

Kesäisiä aktivointivinkkejä

Elina Kirjalainen

Uimisen ja ruohonsyönnin lisäksi koira kaipaa kesällä myös aivojumbppaa. Tässä muutamia vinkkejä siihen kuinka liittyy hyötyliikunta ja mukava yhdessäolo rauhalliseen lomailuun.

1. Vesipelastus

Silkan kepinheittelyn sijaan voi vesiurheilua koiran kanssa harrastaa monella muullakin tapaa. Vaikutteita voi ottaa kilpailulajista vesipelastus, johon kuuluu neljä liikettä: uinti, esineen vieminen, henkilön pelastaminen ja veneen noutaminen.

Harjoittelu kannattaa aloittaa pyytämällä koira viemään esine veneessä istuvalle tai vedessä seisovalle avustajalle. Vieminen kannattaa harjoitella ensin maalla ja sitten siirtyä lyhyisiin matkoihin vedessä.

Suurempien koirien kanssa voi harjoitella ihmisen vetämistä pois vedestä. Etenkin koirille, joilla voi luonnostaan olla taipumuksia vesipelastukseen (mm. newfoundlandinkoira, noutajat), kannattaa tähän harjoitukseen liittää oheisvälineitä kuten tietyt pelastusliivit ja lelu, josta koira vetää ihmistä, ettei koira ala luulla, että kaikki järvessä olevat uivat ihmiset tulee pelastaa.

Harjoittelu kannattaa aloittaa lyhyillä matkoilla ja muistaa, että koira saa lähteä veteen aina vasta luvan saatuaan. Vesipelastusta harjoitellessa pitää aina muistaa, ettei koira rasieta liikaa. Välimatkojen tulee alussa olla lyhyitä eivätkä harjoitukset saa olla pitkiä.

2. Piilonen

Aina yhtä lystikäs piilosleikki soveltuu mainiosti myös Suomen kesään. Etenkin nuori koira kannattaa opettaa pitämään itse huolta siitä, että se pysyy ohjaajansa matkassa. Siksi lenkillä kävellessä kannattaa mennä koiralta salaa piiloon ja odotella hiljaa, että koira löytää ”kadonneen” omistajan.

Tätä leikkiä leikkiessä tulee toki olla turvallisessa ympäristössä ja seurata, mihin koira menee, jotta se ei eksy. Kun harjoitusta on tehty muutamia kertoja, niin koira yleensä alkaa käyttää hajuaiastiaan etsinnässä. Tärkeää on muistaa kehua koira, kun se on löytänyt piiloon menneen ihmisen.

3. Käpyleikki

Leikki aloitetaan yhdellä kävyllä, joka poistetaan luonnollisesta ympäristöstään ja jota pidetään kädessä. Kun käpyyn on tarttunut ihmisen haju, se laitetaan jonnekin hyvin näkyville ja pyydetään koira tuomaan se.

Kun koira osaa tuoda kävyn jostakin tietystä sanasta, aletaan harjoitusta kehittää hiljalleen vaikeammaksi viemällä se ympäristöön, jossa on muitakin mahdollisia noudettavia objekteja. Koiralta kuitenkin edellytetään aina kävyn tuomista.

Jos koira tuo erehdyksessä jotakin muuta, siirrytään takaisin helpompaan ympäristöön harjoittelemaan. Lopulta käpy voidaan viedä toisten (luonnossa olevien ihmiseltä haisemattomien) käpyjen joukkoon ja koira osaa tuoda oikean kävyn. Kun koira tietää, että siltä edellytetään ihmisen hajuisen kävyn tuomista, voi myös vaikeuttaa leikkiä pitämällä käpyä kädessään vain hieman aikaa tai lisäämällä käpyjen määrää.

4. Tasapainoilu

Metsästä löytyvien kaatuneiden puiden ja kaupungissa olevien erilaisten matalien aitojen sekä kivien päällä voi harjoitella tasapainoilua. Aluksi voi olla tarpeellista auttaa koira tasapainoilemaan ja palkita sitä aina välillä. Koiran voi myös opettaa menemään käskystä kauempana olevan esteen päälle tai suorittaa esteen ylityksen liikkeenomaisesti niin, että koira seuraa ja istuu sivulla suorituksen alussa ja lopussa.

Ajatuksia TOKO –harjoittelusta koulutuskentällä ja kotona

Marja-Liisa Veltheim

Tottelevaisuuskoulutuksen eli tokon voi aloittaa leikin muodossa jo aivan pennun kanssa, vaikka pentuvaiheessa tärkeintä onkin leimautuminen ohjaajaan. Pennulle ohjaaja on sijaisemo, joka ottaa emän paikan sen elämässä: antaa turvaa, asettaa rajoja, leikkii, opettaa ja vähitellen myös vaatii. Leimautuminen ei ole mahdollista, jos pennun kanssa ei vietetä aikaa ja leikitä yhdessä, jos se ei saa olla osa ihmislaumaansa ja ennen kaikkea ohjaajansa kanssa. Pentua ei siis voi pitää jatkuvasti erillään muista esim. omassa huoneessa. Eristäminen omasta laumasta on koiralle rangaistus.

Tottelevaisuuskoulutuksen perusta on luotu jo noiden ensimmäisten kuukausien aikana. Näistä opituista asioista kaikkein tärkein on kontakti. Kontakti tarkoittaa sitä, että pentu hakee katsekontaktia ohjaajaan, ohjaajan luo on aina mukava mennä, ohjaajaa ei päästetä kovin pitkäksi aikaa silmistä, ohjaaja on viime kädessä paras ja tärkein asia ja ohjaajan luona on aina turvassa.

Jos koiran tullessa tottelevaisuuskoulutukseen aletaan vasta luomaan kontaktia ohjaajan ja koiran välille, jotain tärkeää ja olennaista on menetetty tai mennyt ohi. Tällaista koiraa ei yleensä voi päästä irti, koska se ei yksinkertaisesti tule ohjaajan luo, vaikka tämä juoksisi pois päin tai tällä olisi koiran lempilelu houkuttimena. Hihnasta päästyään tällainen kontaktiton koira riemastuu saamastaan vapaudesta niin paljon, että ohjaaja unohtuu kokonaan, tai jos kyseessä on pelokas koira, se saattaa lähteä pinkomaan turvaan, ei ohjaajan luo, vaan esim. kodin suuntaan.

Jos koiralla on olemassa peruskontakti ohjaajaan, toko-kentällä tämän kontaktin virittelyyn tarvitaan vain pieni yhteinen leikki ja koira ilmaisee sen jälkeen käyttäytymisellään, että olisi valmis kulkemaan vaikka maanääriin ohjaajansa kanssa eikä päästä tätä silmistään. Häntä alkaa heilumaan. Ja häntä jatkaa heilumista, vaikka leikistä siirrytäänkin välillä toko-harjoitteluun.

Pentuvaiheessa koira oppii myös ainakin kaksi eri kieltä: ohjaajan non-verbaalisen elekielen ja jotakin kielellisiä käskyjä. On helppo arvata, kumpaa kieltä koira ymmärtää ja oppii helpommin: elekieltä. Aivan niin kuin useimmat lapset osaavat kouluun tullessa jo lukea, samoin useimmat pennut osaavat jo tottelevaisuuskoulutukseen tullessaan lukea ohjaajaansa. Koira oppii ”lukemaan” ohjaajan kehon ja käsien asentoja, jopa ilmeitä. Lopulta koiralle voidaan viestittää jopa äärimmäisen pienillä kehon liikkeillä. Tätä toki käytetäänkin hyödyksi, esim. ohjaajan nykäisee huomaamattomasti olkapäätä ja koira ymmärtää nopeasti korjata suoremaksi vähän vinon sivuistunnan. Sen sijaan kokeessa toko-tuomari ei tätä ylimääräistä ohjauskäskyä näe. Ainakaan hänen ei ole tarkoitettu sitä näkevän!

Kielellisten käskyjen opettaminen aloitetaan myös tavallisesti heti pentuvaiheessa. Pentua kutsutaan ruokakupille: ”tänne”. Ei aikaakaan kun pentu yhdistää käskyn johonkin mieluisaan, ja tulee tarkistamaan, mitä kivaa nyt on tarjolla. Useimmat opettavat myös käskyn: ”istu”. Koira saa ruokakupin eteensä vasta istuttuaan ja otettuaan katsekontaktin.

Ohjaaja, joka tulee jo tällaisen jonkinlaisia perusvalmiuksia omaavan pennun kanssa toko-koulutukseen, harvoin olettaakaan, että toko-koulutus kentällä koulutusohjaaja alkaisi yhtäkkiä kouluttaa hänen koiraansa, vaan hän ymmärtää, että toko-kentällä hän saa koulutusohjaajilta vain neuvoja ja ohjeita, joiden varassa hän itse voi jatkaa aloittamaansa koiran kouluttamista. Lisäksi hän ymmärtää nopeasti, ettei koiran koulutus edes tapahdu varsinaisesti siellä toko-kentällä, vaan juuri kotioloissa ja omassa harjoittelussa.

Toko-kentällä koirilla on niin paljon häiriötä toisistaan ja muista ohjaajista, joten jotta koiralta siellä onnistuisi jonkin vaativamman liikkeen tekeminen, koiran täytyisi oikeastaan osata se jo erittäin hyvin. Uusien tai huonosti opittujen ja sisäistettyjen asioiden suorittaminen toko-kentällä onnistuu äärimmäisen harvoin. Joskus on kuitenkin syytä yrittää. Tällainen syy voi olla, että toko-kentällä tehdyn harjoituksen aikana ohjaaja itse oppii, miten hän voisi harjoitella jotakin uutta asiaa koiran kanssa kotona. Koiralta ei kannata odottaa, että se osaisi tällaisen uuden asian ilman harjoittelua.

Koulutuskentällä saa tukea myös tottelevaisuuskokeisiin valmentautumiseen. Kaikista koirista ei tule eikä tarvitse tulla tottelevaisuusvalioita, mutta ohjaajalle itselleen olisi hyvä syntyä käsitys siitä, mihin asti hän haluaa kouluttaa oman koiransa, mihin hänen rahkeensa kouluttajana yltävät ja millä tavoin hänen koiransa on koulutettavissa. Toko -kokeisiin osallistuminen auttaa myös syventämään ja kehittämään ohjaajan ja koiran välistä suhdetta. He oppivat toinen toisiltaan, miten keskinäinen yhteistyö saadaan parhaiten sujumaan.

Ohjaaja itse määrittelee tavoitteensa. Jollekin tavoitteena on se, että koiran kanssa tulee toimeen kotona ja kaupungilla, jollekin toiselle se, että koiran kanssa uskaltaa mennä ALO-luokan TOKO-kokeeseen ja kolmannelle, että koiran kanssa voidaan kilpailla huipulla. Kaikki tavoitteet ovat oikeita ja hyviä. Mutta jonkinlaista eriyttämistä on pakko tehdä, ja ne jotka haluavat päästä vähänkin pidemmälle joutuvat pitkälti tekemään ja suunnittelemaan omia harjoitusohjelmiaan.

Omatoimisessa harjoittelussa auttaa tavattoman paljon se, että pitää harjoittelu- ja koepäiväkirjaa. Harjoittelupäiväkirjan avulla pystyy seuraamaan koiransa edistymistä. Harjoittelupäiväkirjaan kirjataan ylös suunnitelma: mitä aion tehdä seuraavassa harjoittelussa koirani kanssa. Harjoituksen jälkeen kirjoitetaan ylös, miten suunnitelma toteutui, mitkä olivat ongelmia ja mikä onnistui erityisen hyvin ja mikä vähän huonommin.

Ongelmia tulee harjoituspäiväkirjan avulla pohtineeksi aivan eri tavalla ja yleensä niihin löytyvät ratkaisutkin, kun asiat on ensin kirjannut. Keskeistä on miettiä, miksi jokin sujui huonosti. Oliko harjoitus väärin suunniteltu? Oikea vastaus on lähes poikkeuksetta: oli! Nimittäin jos harjoitus on oikein suunniteltu, koira onnistuu aina. Jokin yllättävä häiriötekijä, jota ei kerta kaikkiaan ole voinut ottaa huomioon (äkillinen sadekuuro, juoksuisen nartun ilmaantuminen, kentällä onkin kylvetty herkullista popsittavaa), voi tuhota harjoituksen. Mutta tähänkin voidaan todeta: näitä ”yllättäviä” häiriötekijöitäkin tulisi harjoitella. Aivan samanlaisia häiriötekijöitä voi olla kokeessakin, ja jos haluaa koiran suorituksen olevan todella varma, harjoituksia tulisi tehdä myös erilaisissa häiriötilanteissa. Huonoa harjoittelusäätä ei ole olemassa. Koiran kanssa kannattaa treenata välillä vaikka sateessa ja ukonilmalla. Naapureille, jotka kurkkivat verhon takaa ikkunasta, voi iloisesti heilauttaa kättä!

Omatoimisessa harjoittelussa keskeistä on kaikkien liikesuoritusten pilkkominen mahdollisimman pieniin osiin. Esimerkiksi jos seuraamisessa ongelmana ovat käännökset, joissa koira jää liian kauaksi, harjoitellaan vain käännöksiä – ei pitkiä suorita seuraamisia, jotka jo sujuvat. Jos hypyssä ongelmana on se, että koira ei palaa takaisin hypäten uudelleen esteen yli, harjoitellaan vain tuota takaisinhyppeä. Jos ongelmana on, että koira pureskelee kapulaa noudossa, harjoitellaan vain kapulan pitämistä ilman pureskelua – ei koko noutoliikesarjaa. Näitä koko liikesarjoja, osien yhdistelemistä toisiinsa, kannattaa tehdä vain silloin tällöin.

Kokeet ja mölli-kokeet antavat paljon lisätietoa siitä, mitkä asiat ovat kunnossa ja mitkä vaativat lisäharjoittelua. Jokainen kokeen osasuoritus tulisi käydä jälkeenpäin huolellisesti läpi, onnistumisen ja epäonnistumisen syyt tulisi miettiä. Olisi tärkeä miettiä, miten koira ”viritettiin” ennen koepaikalle tuloa: millaista oli ruokinta, millaista liikunta, millaista lepo ennen koetta. Mitä tehtiin silloin kun omaa vuoroa odotettiin? Mitä olisi kannattanut tehdä? Miten koira toimi koetilanteessa: oliko se hyvässä kontaktissa ja innokas, vai oliko se poissaoleva tai väsynyt). Millaiset koeolosuhteet olivat? Millä mielellä ohjaaja itse oli? Miten ohjaajan olo tai mieliala mahdollisesti vaikutti koiran suorituksiin? Miten paljon ja missä asioissa koe poikkesi niistä harjoituksista, joita koiran kanssa normaalisti oli tehty?

Tämän tyyppisten pohdintojen jälkeen ohjaaja on yleensä oivaltanut monta asiaa sekä koirastaan että itsestään, mahdollisesti jopa asioita, joita kukaan toinen ei olisi koskaan huomannut tai osannut sanoa. Toko-ohjaajan paras ystävä on koira, mutta toiseksi paras ystävä on hän itse tai se ulkopuolinen, joka osaa antaa hänelle rakentavalla tavalla kriittistä palautetta hänen toiminnastaan koiran kanssa. Ilman tuota kritiikkiä hän ei koskaan kehittyisi paremmaksi koiran ohjaajaksi, mikä on kuitenkin hänen tavoitteensa. Ja huippuja tulee luultavasti niistä, jotka osaavat ottaa vastaan kritiikkiä sekä itsekkin analysoida ja arvioida omaa ja koiransa toimintaa.

Pentunaskalit ranteessa... – näkemyksiä purueston opettamisesta

Outi Temmes

Sain inspiraation tämän artikkelin kirjoittamiseen seurattuani kiivasta keskustelua aiheesta klikki-keskustelulistalla internetissä. Tämä keskustelulista on tarkoitettu ihmisille, jotka ovat kiinnostuneita operantin ehdollistamisen (ja sen piirissä positiivisen vahviteen ja negatiivisen rankaisun) hyödyntämisestä eläinten kouluttamisessa – puhekielessä tästä käytetään usein termiä ‘naksutin-koulutus’.

Mutta siis, mitä se sellainen ”puruesto” oikein on?

En tiedä onko suomenkielessä olemassa termiä ’puruesto’, mutta minusta se vastaa aika hyvin käytettyä englanninkielistä termiä ’bite inhibition’. ’Esto’ on jotain, mikä estää tekemästä jotain, eli näin ollen voidaan sanoa, että ’puruesto’ on jotain, mikä estää puremasta.

Luulisin, että jokaisen pennunomistajan haavana on opettaa uudelle perheenjäsenelle, ettei ihmisiä saa purra. Vaikeampi vaihe onkin sitten se käytännön toteutus – miten se opetetaan? Käsittääkseni perinteinen ja hyvin yleisesti käytetty tapa on kieltää koira puremasta käyttäen ei-sanaa. Jos ei-sanaa ei totella, siitä seuraa rangaistus. Yksinkertaista ja helppoa? Mutta oppiiko koira aina tällä menetelmällä? Ja jos oppii jotain, niin mitä se on?

Toisen tavan löysin amerikkalaisen koirankouluttajan Jean Donaldsonin kirjasta *The Culture Clash*. Kirjassa Donaldsonin tarkoituksena on nostaa esille ihmisen ja koiran välisessä yhteisössä mahdollisesti esiintyviä lajienvälisistä eroista johtuvia ongelmia – mm. siis ihmisten puremista. Hänen näkemyksensä mukaan pureminen on koirille äärettömän luonnollista. Ei siis ole olemassa ”vihaisia koiria, jotka purevat”, vaan kaikki koirat purevat – tavalla tai toisella. Kysy ei siis ole siitä pureeko koira vai ei, vaan siitä MITEN se puree. Se miten joku koirayksilö puree riippuu siitä miten se on oppinut suutaan käyttämään (tietysti jotain vaikutusta on myös yksilön synnynnäisellä temperamentilla). Tässä kohden omistaja astuu mukaan kuvioihin. Meidän tehtävämme on siis opettaa koiralle, että sillä on suussaan tappajan aseet, eikä niitä sen takia tule käyttää ihan miten sattuu.

Jean Donaldsonin mukaan purueston opetus alkaa siitä, että pennulle kerrotaan milloin sen käyttämä puruvoima on liian kova – toisin sanoen milloin sen naskalihampaat satuttavat. Tämä kerrotaan pennulle ”vinkaisemalla” ja laittamalla pennun tavoittelemat kädet pois sen ulottuvilta. Jos pentu ei lopeta riekkumista ja puremista, on edessä lyhyt jäähy häkissä tai suljetun oven takana. Jos pentu taas rauhoittuu ja puree hillitymmin annetaan leikin jatkua. Tällä tavalla pentu siis oppii, että ihmiset ovat herkkänahkaisia ja heitä tulee käsitellä tiettyä varovaisuutta noudattaen. Samaa menetelmään pennut itsekkin käyttävät leikkiessään toistensa kanssa – leikki loppuu, jos toinen osapuoli satuttaa hampaillaan toista. Donaldsonin mukaan tämä voisi olla yksi syy siihen, miksi pentujen hampaat ovat niin terävät ja satuttavat helposti.

Koulutuksen seuraavassa vaiheessa vähitellen vaikeutetaan tehtävää ”vinkaisemalla” jo hieman kevyemmästä hampaiden käytöstä. Näin systemaattisesti edeten voidaan harjoitus haluttaessa viedä jopa siihen pisteeseen, ettei ihmisiä saa ollenkaan hampailla. Samalla pystytään varmistamaan, että koira oppii käyttämään leukojaan hillitysti, mihin ei välttämättä päästä pelkästään kieltämällä. Purueston opetuksessa tärkeässä asemassa ovat myös kontaktit toisten koirien kanssa. Vain toisten koirien avulla, pentu oppii kuinka kovaa toista koira voi leikkiä satuttamatta. Erittäin tärkeä taito sekini.

Keskustelun tässä vaiheessa listalla älähtivät koiralliset lapsiperheet – eiväthän pienet lapset voi olla koiran ”puruharjoituskappaleina”! Totta, eivät voikaan. Vaikka periaatteessa lapsetkin voi opettaa nousemaan ylös ja lopettamaan leikin, jos pentu puree, täytyy aina jonkun olla ehdottomasti valvomassa ja viimeistään viemässä pentua jäähyille, jos se ei muuten osaa lopettaa. Mutta samalla tavalla perinteistä ei-sanaa käytettäessäkin pitää jonkun aikuisen olla koira kommentamassa. Minusta tässä kohtaa olisi viisainta vaan tehdä koiralle selvä ero aikuisen ja lapsen välille. Lapset eivät ”kestä” ollenkaan puremista, kun taas aikuiset (ainakin aluksi) kestävät kevyttä hampailua. Minusta ”vinkaisu” on vaan yksiselitteisempi tapa kertoa pennulle, että sattuu, kuin kieltäminen.

Tässä vaiheessa sitten jokaisen tulee itse miettiä millä tavalla haluaa koiralleen purueston opettaa. Purueston, joka on siis jotain, joka estää koira puremasta.

Mutta mikä sitten lopulta estää koira puremasta?

Tällaisia kysymyksiä pohdittaessa astutaan aina hieman huteralle maaperälle, sillä emmehän me voi tietää mitä koiriemme päässä liikkuu, mutta joitakin arvailuja voimme aina tehdä. Voimme siis olettaa, että Jean Donaldsonin esittämän tavan avulla pystyisimme opettamaan koiralle, että ihmistä sattuu (epävarmemmin tiedettävissä) ja että leikki loppuu, jos puree liian kovaa (tai jos koulutus on viety loppuun asti ”jos puree olenkaan”). Ei-sanaa käytettäessä oletusten tekeminen onkin sitten jo huomattavasti vaikeampaa. Tulos riippuu nimittäin niin paljon sanan ajoituksesta, rangastuksesta ”laadusta” ja sen ajoituksesta. Toki kieltämälläkin pystymme opettamaan koiran olemaan purematta, mutta syytä purueston on vaikeampi lähteä päästelemään. Pinnan alle voi siis jäädä jotain, jota emme ehkä toivoisi siellä olevan.

Lopuksi pieni varoituksen sana. Jutun kirjoittamisen jälkeen eräällä toisella listalla herättiin myös keskustelemaan tästä aiheesta. Siellä ilmeni, että jotkut koirat vain innostuvat lisää ihmisten vinkaistessa! Tiedä sitten johtuuko se siitä, että tuollaiset äänet saattavat muistuttaa saaliin ääntelyä vai jostain muusta, mutta tietysti tällaisissa tilanteissa vinkaisu kannattaa jättää pois. Tilalle tarjottiin huomiotta jättämistä. Pentu ei siis saa aikaiseksi minkäänlaista reaktiota puremalla. Looginen ratkaisu, sillä usein tulemme haluamattamme vahvistaaneeksi epätoivottua toimintaa koira rankaisemalla. Siis jos koira toiminnallaan haluaa huomiota, on rankaisu myös tapa ”huomata koira”. Kuitenkin tällainen ”huomiotta jättäminen” on joskus hieman vaikea toteuttaa käytännössä. Jos pentu tarrautuu naskaleillaan varpaaseen kiinni, on hieman vaikea olla reagoimatta tilanteeseen mitenkään. Listalla toki oli niitäkin, jotka olivat kulkeneet sisällä kengät jalassa naskalivaiheen ajan, minkä jälkeen pureminen kuulemma jäi itsestään pois, mutta kaikki eivät ehkä halua ryhtyä tähän.

Minusta – ja tämä on siis vain minun mielipiteeni – Donaldsonin kuvailema tapa on myös omalla tavallaan huomiotta jättämistä. Siinä pentu jätetään yksin toiseen huoneeseen tai siirretään jäähyille, jos se ei lopeta puremista vinkaisusta huolimatta. Jos vinkaisu kiihdyttävät pentua lisää, kannattaa tilalle ottaa joku neutraali sana ennakoimaan leikin loppumista tai vain tyyneesti poistua paikalta, jos pentu puree.

Kaiken tämän pohdiskelun jälkeen täytyy vielä muistuttaa, että koirat (ja ihmiset) ovat yksilöitä eikä kaikki tavat sovi kaikille. Tärkeintä on löytää ne menetelmät, jotka sopivat sekä koiralle että omistajalle.

Kuvia MKK – ATD TOKO-ystävyyshkisasta 10.6.2004

